

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

Навчально-науковий інститут
механічної інженерії і транспорту

Вирішення винахідницьких задач та елементи технічної творчості в галузі SMART- гідропневмосистем

Шифр та назва спеціальності
131 – Прикладна механіка

Інститут
Навчально-науковий інститут механічної
інженерії і транспорту (MIT)

Освітня програма
Прикладна механіка

Кафедра
Деталі машин та гідропневмосистеми (148)

Рівень освіти
Бакалавр

Тип дисципліни
Вибіркова

Семестр
7

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Клітної Володимир Вікторович

Volodymyr.Klitnoi@kpi.edu.ua

Кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри деталей машин та гідропневмосистем (НТУ «ХПІ»).

Автор понад 100 наукових і навчально-методичних публікацій.

Провідний лектор з курсів: «Прикладна механіка», «Технічна механіка», «Основи конструювання», «Деталі машин».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

При проектуванні технічних об'єктів необхідним є наявність творчого підходу до вирішення проблем, для чого треба бути ознайомленим з методами активізації мислення при вирішенні творчих задач, сучасними методами пошуку нових технічних рішень, з основами теорії розв'язування винахідницьких задач, а також освоїти принципи, методи і послідовності проектування, конструювання або модернізації технічних об'єктів.

Мета та цілі дисципліни

Набутті студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для вирішення творчо-конструкторських завдань під час професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням сучасних методів і прийомів вирішення технічних завдань.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК12 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ФК10 Здатність описувати та класифікувати широке коло технічних об'єктів та процесів, що ґрунтується на глибокому знанні та розумінні основних механічних теорій та практик, а також базових знаннях суміжних наук.

Результати навчання

РН09 Знати та розуміти суміжні галузі (механіку рідин і газів, теплотехніку, електротехніку, електроніку) і вміти виявляти міждисциплінарні зв'язки прикладної механіки на рівні, необхідному для виконання інших вимог освітньої програми.

РН14 Здійснювати оптимальний вибір обладнання та комплектацію технічних комплексів.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 16, , самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: «Гідравліка», «Гідравлічне обладнання мехатронних систем», «Пневматичне і вакуумне обладнання мехатронних систем»

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Інтерактивні лекції з презентаціями, дискусії, організація самостійної роботи студентів, відпрацювання умінь і навичок під час практик.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Технічна творчість – діяльність, процес і результат

Діалектика творчості. Психологічні особливості творчої людини. Види і рівні творчого процесу.

Тема 2. Системний підхід в творчо-конструкторській діяльності

-Види технічних об'єктів. Фундаментальні ознаки технічних систем. Закономірності розвитку технічних систем. Принципи системного підходу

Тема 3. Методи активізації мислення при вирішенні творчих завдань

Класифікація методів. Методи інтуїтивного пошуку. Асоціативні методи пошуку. Методи систематичного пошуку.

Тема 4. Теорія розв'язування винахідницьких задач (ТРВЗ). Функціональний аналіз:

Автор ТРВЗ. Інструментальний апарат ТРВЗ. Блоки алгоритму розв'язування винахідницьких задач. Функціонально-фізичний аналіз. Суть і етапи проведення функціонально-вартісного аналізу.

Тема 5. Основи проектування і конструювання обладнання

Основні поняття й визначення. Системний підхід при проектуванні й конструюванні. Методи конструювання. Вимоги, що висуваються до розроблювальних конструкцій. Стадії проектування й конструювання виробів. Основні види конструкторської документації

Теми практичних занять

Тема 1. Алгоритм вирішення винахідницьких задач.

Тема 2. Розробка нового об'єкту в галузі SMART-гідропневмосистем у вигляді ідей та креслень та його конструювання

Теми лабораторних робіт

Відсутні

Самостійна робота

Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях, виконання індивідуального завдання..

Література та навчальні матеріали

1. Строїтелев І.О. Основи науково-технічної творчості / І.О. Строїтелев, В.В. Лебедев, І.Ф. Червоний. Запоріжжя: Видавництво Запорізької державної інженерної академії, 2008. – 132 с.
2. Ростовський В.С. Основи наукових досліджень і технічної творчості: підручник / В.С. Ростовський, Н.В. Дібрівська. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 96 с.
3. Косіюк М.М. Основи науково-технічної творчості: навч. посібник / М.М. Косіюк, Г.П. Черменський. – Хмельницький: Поділля. – 1998. – 451 с.
4. Нагірний Ю.П. Аналіз технологічних систем і обґрунтування рішень / Ю.П. Нагірний, І.М. Бендера, С.Ф. Вольвак. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2013. – 264 с.
5. Кузнецов Ю.М. Теорія розв'язання творчих задач / Ю.М. Кузнецов. – К.: ТОВ "ЗМОК" - ПП "ГНОЗИС", 2003. – 294 с.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді екзамену (40%) та поточного оцінювання (60%).

Екзамен: письмове завдання (2 запитання з теорії) та усна доповідь.

Поточне оцінювання: розрахункове завдання.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

30.08.2024р

Завідувач кафедри ДМ та ГПС
Володимир КЛІТНОЙ

30.08.2024р

Гарант ОП
Ірина ГРЕЧКА